Lärarmaterial

Författare: Torsten Bengtsson

Vad handlar boken om?

Boken handlar om kompisarna Alex, Elsa och Max. De kallar sig för Vilda gänget. Svarta Damen är Alex granne och Vilda gänget tycker att hon är läskig. En dag filmar Max Svarta Damen när hon stjäl i affären. Hon vägrar erkänna och Vilda gänget följer efter henne och hotar med att avslöja henne ...

Mål ur Lgr11

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser. (Sv åk 4-6)
- Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext. (Sv åk 4-6)
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (Sv åk 4-6)
- Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet. (Re åk 4-6)

Boksamtal

Boksamtal kring boken.

- Vad tyckte du om boken?
- Vad tyckte du mindre bra om?
- Något du inte förstod eller som var konstigt?
- Hur börjar boken? Vad händer först?
- Vad händer sedan? Berätta slutet!
- Vem är viktig? Beskriv karaktärerna!
- Är det synd om någon?
- Om du fick ändra på något, vad skulle det då vara?
- Vem skulle du vilja vara?
- Vad kan vi lära av boken?

nypon förlag
– en möjlighet för alla
www.nyponforlag.se

Rätt eller fel – kortskrivning

Kortskrivning är ett väldigt användbart verktyg i skolan.

Lite fakta om kortskrivning:

Kortskrivning är att under 5–10 minuter låta eleverna skriva ner sina spontana tankar om ett bestämt ämne eller fråga. Texterna är inte till för att bedömas, varken språkligt eller innehållsmässigt. Eleven ska så lite som möjligt känna sig begränsad att uttrycka det hon/han verkligen tycker eller uppfattar. Observera att det har mycket stor betydelse hur läraren ställer frågan. Det är viktigt att ställa autentiska frågor. Skillnaden på en vanlig och en autentisk fråga är att på en vanlig fråga förväntar läraren ett rätt svar. Däremot får en fråga som är autentisk ett mer genomtänkt svar. (T.ex. ”Vad tror du om...?”)

Syftet kan vara att:

- upptäcka vad man redan vet
- inventera förväntningarna
- samla tankarna inför uppgiften
- associera till centrala begrepp
- utvärdera
- fundera över vad man har lärt sig

Syftet är att varje människa ska bli stärkt i sina egna tankar. Syftet kan också vara att läraren ska kunna se hur eleverna har uppfattat uppgiften.

Eleverna får kortskriva kring några frågeställningar. De skriver i 2–5 minuter kring en fråga, och när alla elever har avslutat sitt skrivande får de en ny fråga att skriva två minuter om.

Exempel på frågor:

- Tycker du att Alex, Elsa och Max gör rätt som går efter Svarta Damen och konfronterar henne med att hon hade stulit?
- Vad tycker du om Sivs anledning till att hon stal?
- Vad hade du gjort om du var Max pappa och hans glasögon gått sönder för att Svarta Damen nästan körde på honom?

Diskutera svaren i gruppen.

Värderingsövning kring ärlighet:

Lägg ett långt rep på golvet. På den ena änden av snöret ska man stå om man håller med. Mitten innebär att man håller med till viss del eller att man inte vet. I andra änden ska man stå om man ej håller med. Eleverna ställer sig på den del av snöret de tycker passar dem för varje fråga. Diskutera varför de står som de gör.

1. Det är inte bra att snatta, men det är inte så farligt.
2. Jag skulle kunna tänka mig att snatta någonting litet, som en kola.
3. Det är ett allvarligt brott att snatta i en affär, samma som att stjäla.
4. Om jag lånar någonting av en kompis, lämnar jag tillbaka det.
5. Jag lånar inte ut pengar till kompisar.
6. Om jag förstör någonting står jag för det.
7. Det är fult att skvallra på någon.
8. Man är ingen bra kompis om man berättar hemligheter sagda i förtroende.
9. Ibland måste man ändå berätta en hemlighet, fast man lovat att inte göra det.

Stackars Svarta Damen - Skriv brev

Introducera hur man skriver ett brev och berätta att eleverna ska låtsas att de är Elsa eller Alex. De ska nu skriva ett brev till Svarta Damens barn och berätta att Svarta Damen är ensam och att hon skulle tycka det var kul om de kom på besök ibland.

Heta stolen

Detta är en bra övning för att leva sig in i boken.

Eleverna sätter sig i en ring. Välj ut en elev som låtsas vara en person ur boken. Eleven sätter sig på ”den heta stolen”. Klasskompisarna ställer frågor för att ta reda på så mycket som möjligt om personens liv. Frågorna kan de ha skrivit innan.

Några exempel på frågor:

- Var bor du?
- Vad tycker du bäst om att göra?
- Hur känns det att bo ensam? (Fråga att ställa till Svarta Damen.)

Efter ett tag kan man backa eller flytta fram i tiden. Res er upp och gå motsols eller medsols för att flytta fram eller bak i berättelsen. Säg att nu reser vi bakåt eller framåt i tiden.

Ex: Nu har vi flyttat 20 år bakåt i tiden. Svarta Damen är gift och har barn i Alex, Elsas och Max ålder. Hur är Svarta Damen nu?

Denna övning ger berättelsen ”nya berättelser”.

Facit elevmaterial

Läsförståelse

1. Hur många är de i Alex familj?
   De är tre personer och en hund.

2. Vad kallar Alex pappa Alex, Elsa och Max för?
   Vilda gänget.

3. Varifrån får Max motorn till sin lådbil?
   Från en gammal gräsklippare.

4. Elsa hittar på en tävling. Hur går tävlingen till?
   Bollen får inte nudda marken, man ska kicka på bollen på olika sätt.

5. Varför kallar de sin granne för Svarta Damen?
   För att hon har svarta kläder.

6. Varför går Max glasögon itu?
   Max kör rakt in i en häck för att undvika att krocka med Svarta Damen.

7. Vad ska Alex handla i affären?
   Lök och pasta.

8. Varför är Svarta Damen så ensam?
   För att hennes man är död och hennes barn och barnbarn inte bor i stan.

9. Varför stjäl Svarta Damen?
   För att livet inte ska vara så tråkigt.

10. Vad heter Svarta Damen egentligen? Uppge både för- och efternamn.
    Hon heter Siv Holm.

11. Varför mår inte Doris bra?
    För att hon har ätit upp all maten på bordet.

12. Varför måste Alex pappa skura golvet?
    För att Doris kräkts.

13. Varför bjuder Svarta Damen på pizza?
    För att hon såg när Doris åt upp middagen.

Facit elevmaterial

Sätt in rätt ord i luckorna:

1. Elsa är __*yngre*__ än Max.
2. Alex har ett husdjur som heter __*Doris*__.
3. Svarta Damen är granne med __*Alex*__.
4. __*Fru Holm*__ stjäl inte, säger tjejen i kassan.
5. Alex pappa behöver köpa mer __*pasta och lök*__.
6. __*Svarta Damen/Siv*__ är nästan alltid ledsen.
7. Alex får ett sms från __*sin pappa*__.
8. Siv tittar mest på __*folk*__ genom kikaren.